

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 25.

V Ljubljani, dné 19. decembra 1901.

Leto XIV.

Ob koncu leta.

Z današnjo številko je dovršen XIV. letnik „Domoljuba“.

Štirinajst let toraj že zahaja „Domoljub“ kot učitelj, svetovavec in zabaven prijatelj med slovensko ljudstvo. Takoj v začetku je slovensko ljudstvo spoznalo v njem svojega prijatelja in z veseljem se ga je oklenilo. Leto za letom si je pridobival več naročnikov in bravcev in s ponosom lahko rečemo, da v slovenskem jeziku še ni izhajal noben list, ki bi imel le približno toliko naročnikov kot „Domoljub“. Letos je poskočilo število naročnikov na sedemnajst tisoč. To je veselo znamenje za naš narod, da s tolikim veseljem sega po dobrih krščanskih časnikih; obenem pa je tudi dokaz, da naše ljudstvo ni neumno in zabito, marveč probujeno in zavzeto za pravo omiko.

Vendar je vkljub lepemu številu naročnikov še veliko krajev, kjer „Domoljub“ ni tako razširjen kot bi bilo želeli. Zato sedaj ob koncu leta prosimo vse prijatelje pravega krščanskega napredka in katoliško-narodne organizacije: delajte gaz „Domoljuba“ do poslednje kmečke koč! Ko bo vsaka poštena slovenska hiša imela „Domoljuba“ pod svojo streho, takrat bo tudi organizacija katoliško-narodne stranke na vrhuncu! V to Bog pomozil!

Zadnji številki „Domoljuba“ smo priložili poštno nakaznico, s katero naj oč. naročniki obnové naročbo za prihodnje leto 1902. Uljudno prosimo, da naj bi se to zgodilo prav kmalu, da moremo ob novem letu urediti razpošiljanje lista. Komur ne poide naročnina ob novem letu, naj pozneje porabi priloženo nakaznico. Prosimo, da sleherni zapiše svoje ime, stan, bivališče in pošto prav razločno. Med letom naj bi se naslovi ne spreminjali brez potrebe. Ako se pa kak naročnik preseli v drug kraj, naj z novim naslovom pové vselej tudi prejšnjo pošto. — Zarad obilnega števila naročnikov traja razpošiljanje „Domoljuba“ dva do tri dni; naj toraj ne zameri, komur list ne dojde tako kmalu v roke kakor si želi. — „Domoljub“ stane po pošti pošiljan za vse kraje v Avstriji na leto 1 K 60 h; za Nemško 2 K 8 h; v Ameriko in druge tuje države 2 K 60 h. — Odprte, nezalepljene reklamacije lista so poštne proste, in naslavljanje jih je na „Upravištvu Domoljuba“ v Ljubljani.

Ob sklepu leta se zahvaljujemo zlasti Vam so-trudnikom, dopisnikom in vsem, ki ste kakorkoli sodelovali pri izdajanju in razširjevanju „Domoljuba“. Bog Vam tisočkrat povrni! Ohranite „Domoljuba“ tudi v novem letu staro naklonjenost in prijateljstvo! Vam vsem, pa tudi vsem naročnikom in bravcem vesele božične praznike in srečno novo leto!

Rojakom v prevdarek!

Bliža se novo leto. Tudi to leto bo leto boja. Liberalci nam napovedujejo krut boj, kakor razvidite iz liberalnega bojnega načrta, ki ga danes priobčujemo. Proti komu gre ta boj? Samo proti poštemu ljudstvu, osobito zoper kmeta, katerega liberalna gospôda še videti ne more. Kmet ji preseda — zato bi ga rada iz kože dala. Kmetska koža, t. j. denar, ki ga kmet trdo prisluži, ta je gospodi všeč — sicer pa kmeta sovraži kot smrt.

Mi kmetje pa imamo v svoji oblasti, da liberalcem posvetimo tako, da jih bo hitro vse veselje minulo. Skupaj držimo in liberalcev ne podpirajmo! Zalibog je še mnogo, mnogo preveč poštenih krščanskih mož, ki liberalce redijo!

Kako to?

K liberalnemu trgovcu hodijo kupovat. V liberalno hranilnico nosijo svoj denar. Skratka: liberalcem dajo zaslužiti.

Ali je tega treba? Nikakor! Pomislimo tole zlato resnico: da večina liberalcev samo od nas krščanskih kmetov živi! S tem, kar od nas zaslužijo, se pa potem napihujejo in — kmeta zaničujejo.

Temu se prav lahko naredi konec, če le sami hočemo. Pa edini moramo biti.

Zato nasvetujemo, da se vsak zaveden katoliško-naroden mož od novega leta naprej drži tehle pravil:

1. Ne kupuj pri očitno liberalnem trgovcu! Ne dajaj sploh nobenemu očitnemu liberalcu zaslužka.

Kdo je očiten liberalcelec? Tisti, ki podpira nesramne liberalne časopise, kakor „Slovenski Narod“, „Rodoljub“, „Gorenjec“, „Jednakopravnost“, ki zabavlja čez duhovščino, ki kmeta zaničuje itd.

2. Ne nosi svojega denarja v liberalno hranilnico!

Če liberalcem denar nosiš, biješ samega sebe po zobeh. Liberalci porabijo Tvoj denar za svoje kupčije, podpirajo svoje pristaše in ti Te potem s pomočjo Tvojega denarja zopet pritiskajo in derejo.

Torej proč od liberalnih hranilnic. Saj jih, hvala Bogu, ne potrebujemo. Saj imamo svoje lastne hranilnice in posojilnice. Domače posojilnice v rokah krščanskih mož imamo po celi deželi — potem pa še krasno in mogočno razvijajočo se

„Ljudsko posojilnico“ v Ljubljani. Tu je denar izvrstno spravljen, bolje kot povsodi drugod.

Ce pobereмо ves naš denar iz liberalnih hranilnic in bank, bodo liberalci suhi. In če nesemo svoj denar v svoje hranilnice in posojilnice, bode naša moč zrastla!

Liberalci to dobro vedo. Zato pa zabavljajo po svojih umazanih listih in kjer morejo tudi ustmeno kar se da po naših hranilnicah in posojilnicah. Vsi njihovi napadi so pa le smešni. Smejati se jim moramo. Smejajmo se in pridno pobirajmo denar iz liberalnih hranilnic in bank. Pa bo hitro bolje — gospodje bodo ponižni postali.

3. Glej, da se gospodarski združiš s svojimi stanovskimi tovariši — kmeti!

V združenju je moč!

Kako to narediš? S tem, da pristopiš ob novem letu k „Gospodarski zvezi“ v Ljubljani, ki je glavna trdnjava in zaslomba nas kmetov.

Koliko te stane? Malenkost! Enkrat za vselej 3 K — od katerih pa 2 K, ako izstopiš, dobiš nazaj — in potem plačaš še vsako leto 2 K udnine.

In kaj imaš od tega? Prvič si člen velike kmetske družine, ki je zbrana v Gospodarski zvezi. S svojim pristopom povzdigneš moč kmeta — ker jih je potem toliko več združenih in jih več zmeraj več velja kot manj! — Drugič dobiš brezplačno izvrstni gospodarski list „Narodni gospodar“, ki je veliko boljši kot „Kmetovalec“. Tretjič dobiš zastonj svet v svojih pravnih zadevah, da Ti ni treba advokata ali notarja plačevati. Vse to imaš za malenkosten prispevek in potem veliko drugih dobrot, katerih ne vem na pamet. Saj se izve vse iz pravil in pa pri „Zvezi“ sami.

Toraj, možje, ob novem letu vsi v „Gospodarsko zvezo“! Hujše klofute liberalcem ne morete dati!

4. Zatiraj nesramne liberalne liste, kolikor in kjer jih moreš! V pošteno krščansko hišo tak list kratkomalo ne sme. V gostilno, kjer imajo liberalen list, ne hodi pod nobenim pogojem!

5. Razširjaj poštene krščanske liste. Taki so osobito: „Slovenec“, „Domoljub“, „Slovenski list“, „Narodni gospodar“,

„Slovenski gospodar“, „Naš Dom“, koroški „Mir“, „Primorski list“, „Gorica“, „Novi list“ v Trstu.

V vsaki slovenski hiši bodi vsaj eden leh listov!

6. Vpiši se v kako katoliško-politično društvo!

Politično združevanje je največjega pomena.

To je šest resnic, katerih se od novega leta držimo vsi kakor en mož — pa bo liberalcev med nami hitro konec. Z nesramnimi sredstvi bijejo liberalci boj zoper nas — odgovorimo mi, kot možje, z resnim orožjem, pa bo vsa liberalna nesramnost šla v vodo. Pa mir bomo zopet imeli v deželi.

Zato na noge!

Liberalni bojni načrt.

Poročali smo zadnjič o dr. Tavčarjevem govoru. Se enkrat prosimo svoje somišljenike, da si ga dobro spravijo in ga ljudstvu v primerni obliki razjasnijo. Ljudstvo mora vedeti, kakšen je dr. Tavčar.

Danes poročamo drugo važno stvar. Kakor znano, izkušajo liberalci na vse načine med Slovane zanesti gibanje »Proč od Rima«. Klofaš dela nato med Čehi, in nedavno so se vršili razgovori in posvetovanja, kako bi se enotno med slovanskimi narodi uvelo isto gibanje. Najrajši bi naredili za vse Slovane enotno gibanje k razkolu ali h kaki drugi »slovanski« obliki protestantizma. A razne so zapreke. Prvič so si razna slovanska plemena premalo v zvezi, da bi se nakane sovražnikov katoliške cerkve skupno izvedle, drugič so pa verske razmere v raznih slovanskih narodih različne. Večinoma je med Slovani duhovnik tesno združen z ljudstvom kot njegov edini prijatelj in branitelj, in zato je nemogoče ljudstvo s praznim klicem »Proč od Rima« potegniti za seboj.

Liberalno posvetovanje je šlo torej na to, da se polagoma ljudstvo odtuji duhovniku, da ga začne zaničevati in sovražiti. To se da doseči le po dolgotrajnem delu, in zato si izdelujejo liberalci celoten načrt. Ta načrt, ki je del celotnega mednarodnega framasonskega bojnega načrta proti katoliški cerkvi, so menda že razposlali na vse svoje somišljenike, da jim naj služi kot navodilo v boju proti katoličanstvu.

Naša stranka je po srečnem naključju dobila v roke ta načrt, kolikor je doslej izdelan. Doslej so določene sledeče točke:

1. Tavčarjevi govori se morajo kar najbolj razširjati.
2. O duhovnikih se morajo pisati in razširjati osebne svinjarije.
3. Na vse načine se mora napadati katoliška cerkev in njeni služabniki.
4. Povsod se mora razširjati »Slov. Narod« in in drugi liberalni listi.
5. Vsak posamezen slučaj, zgodi se kjerkoli, ki je duhovstvu v sramoto, se mora raztegniti na vse in zanj narediti odgovorno vse duhovstvo.
6. Krivda vsega socialnega zla se pripisuj katoliškemu duhovstvu.
7. Pristaše katol.-narodne stranke je treba preplašiti s terorizmom.
8. Pisava o nasprotnikih bodi ostra, krepka, ironična in naj jih smeši.
9. Razširjajo naj se nauki, ki razburjajo ljudske strasti proti klerikalcem in protikatoliškim strankam pridobivajo pristašev.
10. Pobijati je treba vse naprave, na katere ima duhovnik kaj vpliva.
11. Vse, kar nasprotnik dobrega stori, treba zamolčati, zmanjšati ali ogrditi.
12. Napake drugih, tudi tujih duhovnikov, se morajo pripisovati domačim.
13. Mladina se vzgojij tako, da se ji bo ta boj zdel potreben in da se ji že vnaprej zatre ugovor: Čemu treba domačega prepira?
14. Katoličanom se mora odrehati vsaka zasluga za človeštvo in tudi možnost, da bi v prihodnje kaj zaslužnega storili.
15. Ne sme se pustiti, da bi kak klerikalec gospodarsko prospeval. Vse, kar jim množi imetje in krepi produktivno silo, se mora zatreti.
16. Popisovati se morajo kot ljudje, katerih se treba bati in izogibati, da kaj ne škodujejo.
17. Narodno delo se mora zapostaviti in vsa moč združiti v boju proti duhovščini.
19. Združiti se je treba pri vsem, kar škoduje cerkvi in duhovščini.
20. Somišljenikov napake se morejo vedno zakrivati; če je mogoče, se morajo pripisati nasprotniku, drugače popolnoma zamolčati.
21. Zasluge lastne stranke se morajo pri vsaki priložnosti naglašati in ljudstvu slikati v najživahnejših barvah.
22. Posebno je treba vedno naglašati, da so v naših vrstah samo čisti značaji, med tem ko so nasprotniki neznačajni in umazani.
23. Ljudstvu se mora dopovedovati, da mi bomo pravo vero proti duhovščini; to je posebno potrebno, kadar govorimo z vernimi ljudmi.

24. Nikdar se ne sme ljudstvu priznati, da je naš zadnji namen izpodkopati kat vero, ker to bi nam odtegnilo zaupanje volivcev.

25. Z vsemi silami se mora uničiti »Gospodarska zveza«, in ž njo vse klerikalne posojilnice in konsumna društva, ker s temi se na Kranjskem uniči organizacija 300.000 klerikalnih Slovencev.

26. Prestop v vzhodno razkolno cerkev je izključen, ker s to agitacijo bi pri neumnem ljudstvu izgubili vpliv, a bi si tudi zapravili vsako podporo od zgoraj.

27. Da se doseže to in druge naše težnje, se priporoča snovati tesnejšo skrivno organizacijo po zgledu prostozidarskih lož.

* * *

Tako ta »načrt«. Vidi se, da pravzaprav ni nič novega, ker liberalci itak delujejo vedno v tem smislu in na ta način.

Vendar prosimo svoje somišljenike, da jako strogo pazijo na vsako gibanje liberalcev in nam o tem poročajo. Posebno na njihove shode in tajne zveze naj pazijo.

Tisto gibanje, ki je na Francoskem in v Španiji ustvarilo toliko gorja, je zdaj v Avstriji v polnem tiru. Mi moramo biti vsi na svojem mestu. Zadnja debata o kongregacijah v državni zbornici je jasno pokazala, pri čem da smo.

Te točke slovansko-framasonskega »načrta« pa naj naši somišljeniki posebno pri društvenih shodih ljudstvu temeljito razlagajo in pojasnjujejo.

V naših vstah pa se moramo strogo skleniti. Ne le, da ne sme biti med nami izdajavca. To je premalo! Tudi dezertirati od svoje dolžnosti ne sme nobeden!

Družinska pratika za leto 1902 je ravnokar izšla v še lepši izvršitvi in z mikavnejšo vsebino od vplanske. Naročniki in bralci »Domoljubovi!« *Zahtevajte pri trgovcih edino le »Družinsko pratiko«, katera se dobiva v trgovinah v mestih in na deželi.*

• Listek. •

Krivica s krivico.

(Gorska novela. — Spisal P. P.)

(Konec.)

VIII.

In zopet je smrt kraljevala v Berlajevem mlinu; — na istem mestu kakor pred časom stari Berla je ležal sedaj Urbanur. Bil je odet celo s taistimi rjuhami in držal taisto razpelo v roki. In duh je šel po sobi — morda le še hujši kakor zadnjič pri Berlaju.

Varoval je Žagar. Na klopi je sedel v zaduhli sobi in se zahvaljeval ljudem, ki so hodili kropit. Kadar se mu je zdelo le preveč zaduhlo, je vstal in šel ven, da parkrat potegne svežega zraka in pa da si obriše solzo, ki mu je silila v oko ob misli na nesrečnega Urbanurja.

Andrejček pa se ni premaknil od mrliča. V zadnjem kotu sobe je čepel — in da se mu ni zdaj pa zdaj izvil iz prsi globok vzdih, bi niti vedel ne bil nihče, da je doma. Tako pa je ta vzdih, ki je imel navzlic nejasnosti nekaj blaznega na sebi, dal povod, da je rekel ta ali oni:

»Kako rad ga je imel — Urbanurja!«

Ljudje pač niso vedeli, kako je bilo. Menili so splošno, da je Urbanur stopil na brv prav v tistem hipu, ko se je podirala — —

Nace je bil tudi doma. Zgoraj po hišterni je hodil iz kota v kot. Kadar je čutil, da spodaj ni več ljudi, je prišel tudi dole, sedel za mizo in si podprl glavo z roko. V obraz je bil bled in govoril ni nič. Le enkrat se je obrnil do Andrejčka in mu rekel:

»Kako to, da je vtonil —? Saj brv je bila trdna!«

»Trdna!« je odgovoril Andrejček in vest ga je zapekla iznova.

Ah koliko je trpel Andrejček! Skrivati in tajiti v sebi resnico, medtem ko je z vso močjo silila na dan —: kako je bilo to neznosno! Parkrat, ko so se ljudje menili o dogodku, je bil že vstal v kotu, dvignil roko in hotel reči:

»Jaz — sem — —!«

Toda beseda »morivec« mu ni šla skozi grlo.

Sedel je zopet nazaj in ko so ga ljudje videli, kako je sedel z očmi vprtimi v tla in kako mu je na obrazu drhtela vsaka mišica, so rekli, da se mu bo zmešalo popolnoma.

In vendar je moral čuti Andrejček taisto dogodbo in taista vprašanja vedno iznova.

V izbi so se ljudje menili o Urbanurju — in zunaj v veži je Žagar razlagal že v tretjič, kakšen je Urbanur bil: — neznan v obraz, ometan z blatom in z glino, s steklenim očesom zroč naravnost na kviško — br! To vse se je čulo tako grozno! In ljudje so z neko slastjo premlevali dogodbo, povečavali jo in obračali jo, kakor se jim je ljubilo.

»I, kakšna je vendar morala biti tista brv?« je dejal Blažuta, ko sta se z Žagarjem menila o tem.

»Trohla!« je rekel Žagar — »saj se ti je potresla, če si le stopil nanjo! Sedaj pa: kaka povodenj je bila! V Kremeniku je njive trgalo in vso prst zneslo v dolino!«

»Hm, hm. Človek res ne ve, kje ga čaka nesreča...«

Blažuta je pomolčal nekoliko. A videlo se je, da ima še nekaj na jeziku, pa mu je težko govoriti.

Ko ga je Žagar spremil nekaj poti od hiše, je prišlo na dan tudi to:

»Kaj pa Nace — ali ga je kaj pretreslo?«

»Te dni se drži doma; za pozneje se pa ne ve, ali ga bo izpametovalo ali ne... On Urbanurja ni mogel —«

»Saj ravno to je!« je potrdil Blažuta, vesel, da Žagar sam vodi vodo na njegov mlin — »vidiš, to se meni čudno zdi, da je prišel Urbanur do brvi prav tedaj, ko se je podirala... Zakaj ne prej ali pozneje?«

»Bog vedi. Ali pa je bila brv že podrta in on je zagazil v vodo, ko se ni videlo in ker je bilo ponoči — kaj jaz vem!«

»Mogoče... Kaj pa ko bi bil Nace vedel, da ima priti in bi mu bil — —«

»Nace — ?«

»Nace! Že tega in onega sem slišal, ki je trdil, da bi pri Nacetu bilo tudi to mogoče. Pa jaz ga ne dolžim... Jaz pravim le tako — —«

Žagar je izprva neverjetno zmajal z glavo. Ko pa je Blažuta le govoril, je začel tudi sam domnevati. In čim bolj živo si je predstavljal dogodek, tem verjetnejše se mu je zdelo, kar je trdil Blažuta.

Nazadnje že ni več mogel molčati o tem in ko sta bila z Andrejčkom sama (bilo je zadnji večer, ko je ležal Urbanur doma; drugi dan so ga imeli prenesti v mrtvašnico in potem je imela priti komisija) mu je povedal, dasi težko:

»Čudne reči govore ljudje, čudne —«

Andrejček je dvignil glavo in glas se mu je tresel, ko je vprašal:

»Kaj govore?«

»O Nacetu govore to in ono... Ali je vse res ali ne, ne vem!«

»Kaj pa govore?« je vprašal Andrejček malo mirnejši.

»Saj ne vem in tudi nič ne pravim; a tisto se mi zdi vendarle čudno, da bi se morala podirati brv ravno tisti trenotek, ko je bil Urbanur na njej. V vodo pa tudi ni zagazil kar tako, saj je poznal kraj. Nekdo mu je moral izpodžagati brv.«

»Brv? In kdo bi jo bil — ?«

»Pravijo da Nace! A jaz nič ne vem — in tudi govoriti nočem...«

»Nace — ?!«

Za hip je švignil po Andrejčkovem obrazu nek žar, neko veselje. A takoj nato se mu je obraz zopet stemnil in se bolestno zategnil.

Sedel je in glava mu je klonila na prsa.

Pa kar naenkrat mu je prišla zopet v ude neka nova, sveža moč in oko mu je zagorelo v blaznem ognju, ko je dvignil desnico in zakričal:

»Ne Nace, ampak jaz — Jaz sem ga — —!«

In molil je prst proti Žagarju kot bi ga hotel še bolj prepričati o tem:

»Jaz sem ga pahnil —!«

Takoj nato pa je dvignil obe roki v zrak, sklenil jih nad glavo in zajokal kot otrok:

»Urbanur! Urbanur!«

In kot bi ga hotel prositi odpuščenja, je šel, odgrnil rjuho, pogladil ga s tresočo roko po obrazu dvakrat, trikrat — in potem izginil v temno noč — —

Drugi dan pa je prišla iz mesta vest, da se je Andrejček sam javil sodnji.

IX.

Leta hitro beže.

Kakih pet let pozneje dobimo Andrejčka zopet doma. Izpremenil se ni mnogo; le obraz mu je upadel, oko mu sveti nekam blazno in ob sobotah popoldne, ko mu srši brada po licu kakor strnišče na njivi, je celo grozen na pogled. A sicer je miren človek in ne stori živi duši kaj žalega. Teža let in dogodkov ga je uklonila in mu otopila značaj, da ne govori veliko; če pa govori, mu nemirno oko uhaja v stran in išče v neki daljavi točke, kjer bi se ustavilo.

Tak je! Vsi ga poznajo in vedo pripovedovati o njem. Tisti pa, ki ga poznajo bolj ko drugi, radi govore o njem in pristavijo nazadnje:

»Ah kako burno življenje živi ta človek; ne sicer na zunaj, ampak znotraj, znotraj — —!«

Za svojo krivdo je trpel veliko! Sedili so ga pred porotniki. Tisti, ki so bili poleg, pravijo, da si še danes ne morejo izbrisati iz spomina prizora, ki so ga videli tedaj.

Tedaj namreč, ko se je izvedelo, da bodo Andrejčka sodili javno, ga skoro ni bilo v vasi, da ne

bi bil šel poleg. In ti so pripovedovali, da je bil bled kot smrt, ko so ga pripeljali skozi stranska vratica v sodno dvorano. Gledal je v tla in molčal. Odgovarjal je le na podvojeno vprašanje in se vselej plašno ozrl okrog, kot bi iskal med poslušavci vsaj enega, ki bi imel z njim sočutje. Pravijo, da jih je bilo med poslušavci mnogo, ki so jokali in ga pomilovali.

In ko ga je naposled — tako pripovedujejo — pozval sodnik, naj vstane in navede kak vzrok, ki bi ga opravičeval, ali vsaj izgovarjal: je baje dvignil glavo in postal pozoren, kot da se je izbudil iz sanj. Rdečica mu je šinila v obraz in v očeh se mu je zablestelo upanje:

»Gospodje sodnijski!« — je rekel in kolena so se mu tresla — »gospodje sodnijski, jaz sem Urbanurja rad imel! Verjamite, rad sem ga imel!«

»No in kaj potem —?« je vprašal sodnik:

»Potem — potem — — čakajte: potem — —« (in prijemal se je za glavo, kot bi hotel najti pravo misel) — »potem sem mu hotel dati stanovanje! — Ali je bilo to prav, gospodje sodnijski?«

Sodnik ga je opomnil, naj pové hitro, kar ima.

»No — (in zopet je zbiral misli) — jaz sem mu bil dolžan dati stanovanje... Spodil sem ga bil po svetu kakor psa in mu storil krivico. Glejte in krivico sem hotel popraviti — —«

»To pripovedujete sedaj že v tretjič —!« ga je vstavil sodnik.

In to ga je zmedlo.

»Krivico sem hotel popraviti — dà — krivico sem hotel popraviti — —«

»V tretjič pravite —?«

Nemirno oko je uprl v sodnika.

»Govorite jasneje«, ga je opomnil tá »in bodite mirni! — Vi pravite: Krivico ste hoteli popraviti —; toda kako? Pomislite: kako ste hoteli popraviti krivico...«

»Kako?« je ponovil Andrejček in v zadregi gledal krog sebe, kakor bi mu bil sodnik zastavil vprašanje pretežno in pregloboko, da bi ga bil mogel umeti.

Prijel se je za čelo in moral je sesti.

Tišina je zavládala po dvorani.

Črez malo časa pa je zopet vstal, zbral vse moči in se hlastno obrnil proti sodniškemu strežniku, ki je sedel pri vходу v dvorano:

»Ti, Žagar! Hahaha: ališiš Žagar?« (in omahoval je proti njemu, meneč, da je Žagar) »poglej Žagar, in ti tega nisi vedel... Tepec! Krivico si hotel popravljati s krivico, hahaha! Zdaj vidiš! Ali ti nisem pravil —? Zdaj vidiš!«

Govoril je skozi hitreje in obraz se mu je zalival s krvjo, na usta pa mu je silila pena.

In ko so ga potem peljali nazaj v ječo, se je smejal vso pot, da je nekam divje odmevalo po ozkih hodnikih.

No v zaporu ga niso imeli dolgo. Priče so se izrekle za to, da tedaj ko je izvrševal dejanje, ni mogel biti pri čistem izpoznanju; in to je obveljalo! Odbržali so ga nekaj mesecev in ker se mu stanje ni izboljšalo, so ga izpustili.

Doma pa se je ves izpremenil. Miel je še, a kravice ni več redil. Družčine ni iskal. Le k Žagarju je šel včasih. Tedaj je sedel na deske poleg žage in gledal, kako se je žaga zajedala v mehka debela in sipala žaganje pod kolesa. In tedaj je mislil na Urbanurja in — nase... Govoril pa tudi z Žagarjem ni veliko.

V tem času sta se zgodila samo dva dogodka, ki sta vplivala na Andrejčka in ga nekako motila v njegovi duševni enoličnosti. Žagar namreč se je eno leto potem, ko je prišel Andrejček iz zapora, preselil v Ameriko — in tedaj je bil Andrejček zalosten, zakaj Žagarja je imel rad. Potem pa: Nace je zmrznil neko zimsko noč, ko se je vračal po navadi od Laha in obležal v snegu. Tudi to je Andrejčka vznemirjalo. Jokal je na grobu, in ko so ga ljudje spravljali domov, jih je hotel prepričati, da je bil Nace mehkega srca in sploh dober človek.

To sta bila torej dva dogodka, sicer pa je bil pri Andrejčku en dan enak drugemu.

In še sedaj živi Andrejček taisto navadno, enako-lično življenje.

Zdolaj pod okni bobni voda hiteč po svoji strugi dalje. Ob suši je majhna, da mleti ni mogoče; ob deževju pa, ko nastane neurje v Kremeniku, je velika, da prinaša prst, korenine in drugo navlako. Ob takem času postane Andrejček nemiren; in tedaj je najrajši kje spodaj v mlinu, kjer ropočejo stope in kamor ne prihaja vodino bobnenje in šumenje.

Najhujše je pa ob mlajevih nočeh. Tedaj je namreč tam zunaj temno in veter tuli in listje je-sensko v kupih suje raz drevje. Tedaj tudi na Andrejčka pride ves drugi duh. Iz mirnega, mrtvega človeka postane naenkrat ves divji in pogumen. O polnoči, ko vihra divja najbolj, se spravi pokonci, vzame drog in začne razbijati po vodi. In če to ni dovolj, gre celo na jez, stikuje z drogom po »grabljah« in vpije, da se divje razlega po okolici:

»Urbanur —! Urbanur —!«

Ljudem se smili. In često sem že čul katerega, ki mi je s solzami v očeh zatrjeval:

»Ah kako burno življenje živi ta človek; ne sicer na zunaj, ampak znotraj, znotraj — —!«

Dopisi.

Iz ptujske okolice. V najlepšem cvetu mladosti se je preselil iz te solzne doline v boljšo domovino v nebeško veselje, g. Franc Plohl iz Vičave h. št. 9, občina Krčevina župnije sv. Petra in Pavla v Ptuj. Rojen 11. dec. 1881. bohehal je delj časa valed prehlajenja na plučih, zadnje štiri tedne pa ni mogel nikamor iz postelje. Umril je previden sv. zakramenti za umirajoče v soboto 23. nov. 1901. popoldne ob 4. uri. K zadnjemu počitku so ga spremili: oba č. g. domača kaplana, dijaki vseh osem razredov z g. profesorji, in mnogo odlične gospode iz mesta in precejšnje število kmečkega ljudstva. Pri hiši žalosti so mu zapeli sošolci v zadnji spomin pesem žalostinko. Rajni Francek je bil izvrsten dijak, najpridnejši v učenju, res pravo veselje gospodov profesorjev. Priporočamo ga v blag in trajen spomin, v pobožno molitev vsem znancem in prijateljem! Naj v miru počiva!

Višavski.

Iz Cerovlja. Podpisani naznanjam, da smo vendar enkrat v Cerovlju prišli do nove župne cerkve. Blagoslovil nam je lepo cerkev Matere Božje Vnebovzete dne 24. nov. 1901 za to pooblaščen preč. g. Peter Flego, kanonik stolnega kapitlja v Trstu. Svečanosti se je vdeležilo sedem čč. gg. župnikov in več drugih dostojanstvenikov; med temi g. Ivan Šorli, c. kr. okr. glavar, g. dr. Šime Kurelić, obč. glavar, g. Ivan Bunc, c. k. okr. šolski nadzornik. Poleg tega mnogo druge gospode in mnogo pobožnega ljudstva v kljub slabemu vremenu.

Za olupšavo rečene nove župne cerkve so še darovali sledeči: Blag. gospa Kati Kovačević v Cerovlju 10 K, blag. gosp. Anton Gregorič iz Cerovlja 10 K, m. č. g. N. N. iz Boljuna (v Istri) 3 K. Nabral g. Josip Levičnik, nadučitelj v Železnikih od blag. gg.: Košmelj Josip 6 K, Rozman Janez iz Jesenoveca 2 K, Thaler Mihael iz Železnikov 1 K, Potočnik Franc iz Martinji Vrha 1 K, Levičnik Josip, nadučitelj 2 K. Vkupno 35 K.

Bog poplačaj in povrni darovalcem in darovalkam stotisočkrat tukaj in tam!

Priporočam se tudi za prispevke za nabavo novega sv. križevega pota, ki je zelo potreben za mojo novo in siromašno župno cerkev.

V Cerovlju (v Istri) 3. dec. 1901.

Blaž Dekleva, župnik.

Trnove pri Ilir. Bistrici. Katoliško-politično društvo za sodnijske okraje Postojna, Ilirska Bistrica in Senožeče je priredilo dne 1. dec. t. l. političen shod v prostorih g. Ribariča. Prostorna dvorana je bila polna zavednih notranjskih mož, ki so že toliko samostojni, da si liberalni mogočnjaki niso upali kaliti reda; le en liberallec iz Bistrice je hotel nekaj

ugovarjati, toda se je hitro prepričal, da mu bolj kaže, da je tih, ako hoče še nadalje poslušati klerikalne govore na nekaj liberalnih trnovskih tleh.

Došle zborovalce je najprvo pozdravil g. Franc Benigar, društveni načelnik, ter dal besedo č. g. Jožefu Brajcu, trnovskemu kaplanu. Ta je popisal možem živahno zanimanje in gibanje, ki se vrši med Slovenci za narodno vseučilišče v Ljubljani, utemeljeval potrebo in korist tega učnega zavoda za dijake same, za njihove stariše, za deželno stolno mesto Ljubljana in za napredek vesoljnega slovenskega naroda. Na to se je med burnim odobravanjem sprejela resolucija v tem smislu.

Gosp. Brajec prebere na to iz »Slovenca« št. 272 načrt liberalnega navodila za politični boj ter ga v poljudnem jeziku razlaga. Kmečki možje, ki niso tako neumni, kakor si jih misli dr. Tavčar, so hitro spoznali, da ta liberalni načrt ni kaj novega, ampak da se liberalci že davno po njem ravnaajo. Škoda, da liberalcev ni bilo navzočih, da bi bili videli ogorčenost poštenih slovenskih mož nad njihovim satanskim načrtom; pri takem prizoru bi jim hitro prešlo veselje, »braniti pravo vero proti duhovščini«. Na to g. govornik pove ljudem, da tudi trnovski, oziroma bistriški liberalci niso od svojih družih bratcev nič boljši, ter naznani ljudem lažnivo brzobjavko v »Slov. Narodu« dne 25. okt. t. l., kjer se neki liberallec nesramno laže, da »se je sprejema presv. knezoškofa ljubljanskega udeležilo le »uradništvo in nekaj starih ženic«. Možje, ki so bili sami pri sprejemu navzoči, so strmeli pri tej res skozi in skozi liberalni laži. Njihovo strmenje pa se je izpremenilo v ogorčenost, ko jim je govornik razložil, na kako nesramen način sta »Slov. Narod« in »Rodoljub« spravila pred slovenskim svetom ob dobro ime povsod spoštovanega in ljubljene g. vikarja Štefana Jenkota v Podgrajah, naši sosedni fari. (Glej dopis v zadnjem »Domoljubu«). Možje so sedaj jasno izprevideli, kako prav ima prevzvišeni g. ljubljanski knezoškof, ki liste take baže prepoveduje brati poštenim ljudem.

Spoznali so pa tudi, da ima govornik popolnoma prav, ko jih pozivlja na boj proti liberalcem, ki pa ne sme biti pobijanje in morjenje liberalcev, ampak mora obstati v tem, da jih odstranimo od vsakega vpliva v javnem življenju ter nikogar ne volimo več za občinskega odbornika ali celo župana, nikogar v krajni šolski svet ali okrajni cestni odbor. Liberallec sploh ne sme nikjer in nikoli zastopati našega katol. slovenskega ljudstva. Z živahnim odobravanjem so možje pokazali povorniku koncem govora, da se strinjajo z njegovimi izvajanjmi.

Sedaj nastopi naš dež. poslanec g. dr. K r e k. Pojasnil je vzroke, valed katerih je težavno ljudstvu napredovati gmotno in duševno, ter trdi, da imajo občine premalo pravic in da so župani preveč odvisni od okrajnih glavarjev, med katerimi so nekateri, ki vladajo v svojem glavarstvu z neomejenim absolutizmom. Javni funkcionarji pa bi se morali zavedati, da so služabniki ljudske volje, ne pa ljudski gospodarji, in to vsi brez izjeme od prvega ministra do zadnjega biriča. G. poslanec biča ostro postopanje onih „ljudskih zastopnikov“, ki krive pred vladnimi organi svoje hrbte, kot da bi isti pri svojih odlokih delili ljudstvu milost, ne pa vršili le svojo dolžnost, ter izjavlja, da bo za svojo osebo znal varovati čast ljudskega zastopnika.

Omenja tudi sedANJI krivični volivni zistem in zatrjuje, da sta dva vzroka, valed katerih se liberalci bore proti »klerikalcem«: sovražstvo proti katoliški veri, in pa zelo prostorni, toda vedno manj obremenjeni žep liberalcev, ki zavedno katoliško ljudstvo ne morejo več izsesavati po svoji volji. Če nas liberalci in dr. Tavčar »neumne« imenujejo, jim na vsa usta povemo, da se mi pri svoji neumnosti veliko boljše počutino, kot dr. Tavčar pri svoji. Gospod poslanec razvija sedaj načrt svojega bodočega delovanja v deželnem zboru, ter sklene svoj govor med živahnimi živio klici, ki so jasno pričali, kako znajo ceniti račela in zmožnosti svojega deželnega poslanca.

Gosp. kurat J. Švigelj govori o prospevanju naših društev „Gospodarskega društva“ in „Posojilnice“. Liberalcem tukajšnjim očita, da sebi ne znajo delati računov, našemu društvu pa vedno računijo in prerokujejo pogin. V tolažbo jim prebere uradno izjavo obeh odborov, da društvi prospevati, ter v dokaz tega tudi pove, da imata ti dve društvi že letos do 30. nov. 1901 prometa: „Gosp. društvo“ 454.955 K 82 v., „Hranilnica“ 545.216 kron 34 vin., skupaj 1.000.161 K 54 vin.

Ljudje so bili navdušeni, in videlo se jim je na obrazih, kakšno radost jim dela zavest, da so pri procvitu teh društev varni pred znanimi notranjskimi oderuhi, o katerih je napisal celo dr. Tavčar v svojem »Pravniku« hudo obsodbo.

Sedaj dobi besedo še enkrat častiti gospod Jožef B r a j e c, ki prebere nekaj točk dr. Tavčarjevega govora v državnem zboru ter jih ljudem pojašnjuje.

Ljudstvo je bilo silno ogorčeno nad temi neresnicami. Ljubljanskim volivcem bi privoščili, da bi bili navzoči, in da bi videli, kako vpliva na ljudstvo politika njihovega generala!

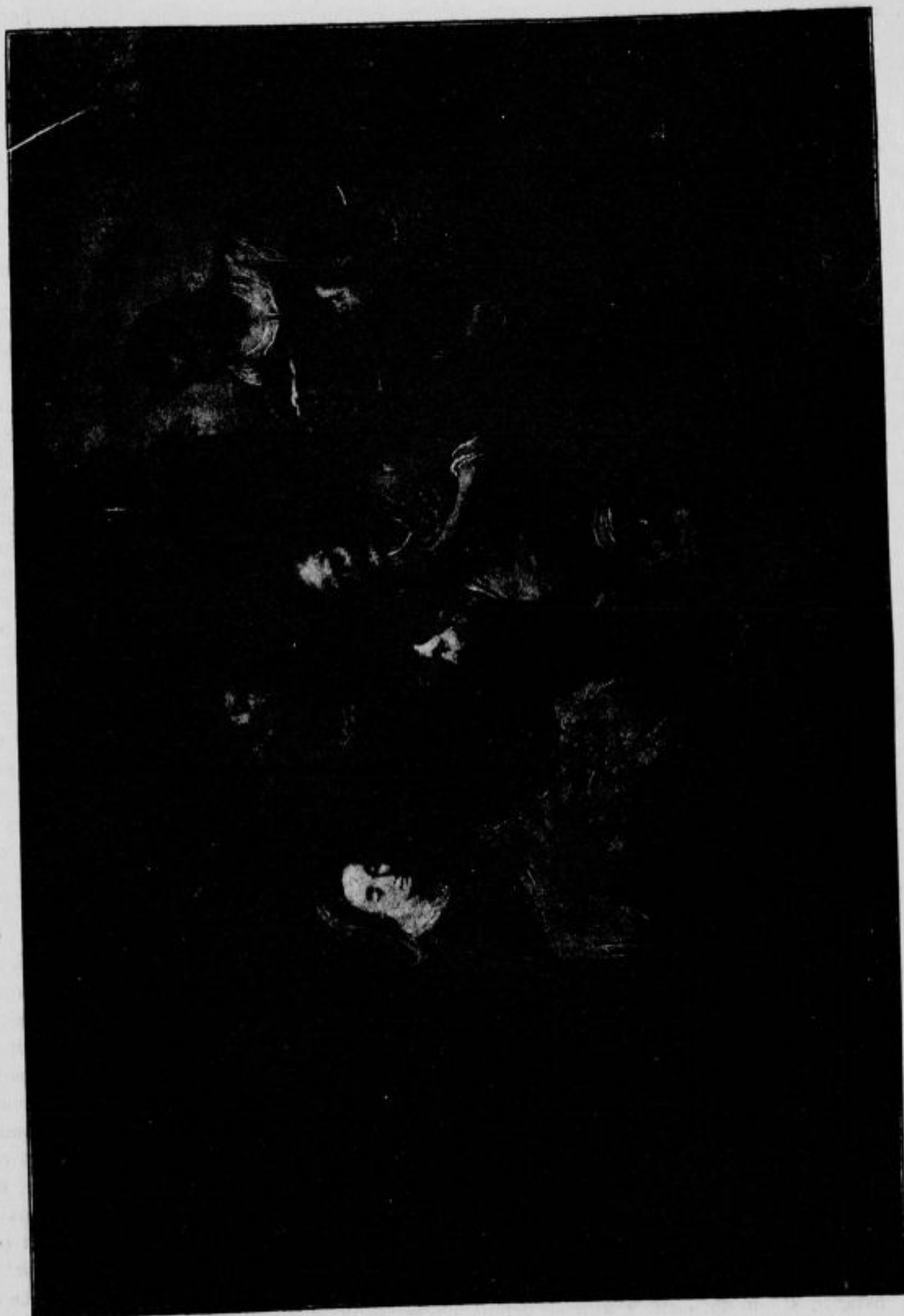
Ker se je začelo že mračiti, je bilo treba misliti na odhod. Predsednik g. Franc Benigar se zahvali gg. govornikom za trud, poslušalcem za pazno poslušanje, ter zaključi shod med živahnimi živio klici na cesaja, papeža in škofa.

Razšli smo se z zavestjo, da se bodo liberalci s svojim navodilom za boj proti klerikalizmu v naši trnovski dolini temeljito osmešili, in da dr. Tavčar pri naših ljudeh s svojimi govori liberalnim načelom več škoduje kot koristi.

Ribniški novičar. Dve nesrečni saboti. Dne 5. oktobra letos, bila je sobota, okoli poldnavajstih jame v Ribnici »v kraj biti«. Kje je ogenj? se je vse vprek popraševalo. Gorenjci pa si je izbral plamen za svoj plen in precejšnja sapa mu je dobro pomagala pri njegovem uničevalnem delu. Gasilna društva od vseh strani so pritiskala in se rešila, kar se je rešiti dalo; toda vkljub vsem naporom je prišlo devet gospodarjev ob svojo streho, še veliko več pa je pogorelo gospodarskih poslopij. S pomilovanjem pa moram vendar omenjati, da se je ob tej veliki nesreči od nekaterih strani gasilo pod utisom zadnjih deželnozborskih volitev in med požarom so se slišale iz nekih surovoumazanih liberalnih ust zaničevalne besede na duhovščino in pošteno gasilno moštvo. In vi, Gorenjci, kaj slišim? Vzemite hvaležno poslano darove in recite v srcu: Bog povrni dobrotnikom!

Sobota je bila dne 16. novembra. Že par dni poprej je puhala in puhala zahodna sapa, omenjeno soboto pa je prišla popolno k svoji moči. Tako je pa pritiskala, da je vzela zvoniku pri sv. Ani lepo novo bakreno streho in je ne kaj rahlo položila na zemljo to dragoceno pokrivalo. Spotoma je poškodovala cerkveno streho in obok, pri padcu pa se je tudi sama polomila in zmečkala, da je ne bo lahko in brez velikih stroškov zopet poravnati in posaditi nazaj na prejšnje mesto. Pa ne samo to nam je zagodel vihar, ampak tudi na vsaki strehi je kaj popravil in nekoliko počesal. Prav močno potrkal je na naši trški opekarni, in pripravil gospode podjetnike ob dobrih tisoč kron.

Novičarjeva obluba in voščilo. Kakor se kranjska dežela deli v tri dele, v Gorenjsko, Dolenjsko in Notranjsko, ravno tako se deli tudi naša ribniška dežela v tri dele, in sicer na jugu je Lončarija, v sredi Rešetarija in najbolj zgoraj Obodarija. Po domovini obodov, škafov in brent hodil sem v začetku meseca listopada; kar naletim v neki gostilni na viscega, mladega in prijaznega moža, s katerim se podam v pogovor. Bil je zvest prijatelj Domoljuba, zato se je najin pogovor sukal okrog politike in naposled sta prišla na ribniškega novičarja. Seveda me ni poznal, ker ne nosim kape z napisom, kakor kak lakaj ali

Jasllice.

kočijaž, zato je pa povedal nekaj, kar bi sicer ne bil. Dejal je namreč: ta-le ribniški novičar je pravi „kunt“, navihan, kar se da; v začetku leta hodi, da se naročimo na Domoljuba, potem pa neha; zdaj-le proti koncu leta bo pa zopet prišel, da se bi naročili, potem nas bo pa pustil. Kaj sem hotel, pritrditi sem moral dobrodušnemu botru, saj je bilo letos res tako; toda drugo leto če biti drugače. Pa ravno nalašč bom prišel prav vselej, če bi me pa katerikrat ne bilo, pa si le mislite, da mi je g. urednik vrat zavil. Marsikatero imam že skuhamo za drugo leto, še zabelil jo bom, pa jo bom postavil pred vas. — Hvalil bom, kar bo hvalevrednega, odkaval, kar je zaprašnega, zmival, kar je umazanega, pregledal bom vse ktičke svojega kraljestva, posebno bom pazil, kje imajo »Domoljuba« in kje ga nimajo, in gorjé mu, če bi ga kdo »vbogajme« bral, ako bi ga sam lahko naročil, kar v »cajtenge« ga bom dejal. Taka je moja obljuba in to je moje voščilo ob novem letu:

Solnce naj vam srečo sije,
Blagoslov naj dež vam lije,
Veter naj vam zdravje nosi,
Hlev in njiva d'narje trosi —
Vsega dosti, kar želite!
Sladkih semtertje potic,
In pa osem desetic,
Da »Domoljuba« naročite!

Iz Gorij pri Bledu. Dobro je zadel »Domoljub«, ki je prinesel navodilo, kako naj bi se mladi ljudje s takozvano »čebelico« ali malo hranilnico vadili varčevanja. Le malo zatajevanja je treba, in marsikak krajcar bo mlademu človeku ostal v žepu, ki bi sicer zletel prav mnogokrat brez potrebe ali go grlu ali pa v roke raznih prodajalcev. — Komaj so naši mladeniči in dekleta prebrali Domoljubovo navodilo, že so si sami osnovali »čebelico«, mladeniči svojo, dekleta svojo. — V teh 14 dneh nismo še nabrali toliko kron, kakor v bohinjski Srednji vasi, a to nas nič ne straši. Kmečki sinovi in hčere pač ne moremo govoriti o velikih vsotah denarja. Zato smo pa osnovali »čebelico«. Naši očetje in gospodarji imajo hranilnico, kamor se vlagajo večje vsote; mladeniči in dekleta pa imamo v čebelici kot najmanjšo vložno vsoto 20 vinarjev. In že prinašajo prav pridno po 20, 30, 50, 60, 80 vinarjev, marsikateri tudi po kroni.

Obojno »čebelico« vodijo kar udje Marijine družbe sami — seveda pod nadzorstvom duhovnega voditelja družbe. To ni tako težko, kakor se vidi na prvi pogled. Mladeniči in dekleta se pa s tem vadijo vestnosti, natančnosti in točnosti, v njih se vzbuja samostojnost.

Pri mladeniški »čebelici« je šlo posebno lahko, ker sta prednik in tajnik družbe tudi v načelstvu in vodstvu tukajšnje hranilnice in zadruga in torej nista

skregana s številčkami. — Dekleta so gledala malo bolj nezaupno v začetku, ko smo imeli prvo šolo, in so videla razne in mnogolične predalčke vložne in blagajne knjige; pa postale so takoj pogumne, da so le zapisale nekaj vlog. — V »čebelici« vložene vsotice se nalagajo koncem vsacega meseca pod eno skupno vsoto v tukajšnjo hranilnico.

Trdno upamo, da so »čebelice« Marijine družbe veseli tudi stariši, ki gotovo radi vidijo, da njihovi otroci one male krajcarje, ki jih tu in tam zaslužijo, polagajo v hranilnico in se tako vadijo varčevanja in zatajevanja, ne pa zapravljjanja. Marsikateri mladenič in dekleta pa se bota v poznejših letih še z veseljem spominjala na mlada svoja leta, ko sta pod varstvom Marijinim stavila podlago in temelj tudi svojemu časnemu imetju.

Z Jesenic. Pri vasi Hrušici, pol ure nad Jesenicami, je kaj živahno gibanje. Tunel, ki bo dolg 8000 m. (2 uri) je blizu 200 m. globok. Pred tunelom pa so kaj hitro izkopali veliko stavbišče, zgradili do vozno cesto, poslopje za urade, dve bolnišnici in mnogo delavskih hiš. Žal, da samo na zunaj vse lepo zgleda; kdor pa opazuje, kako se tu godi, pa uvidi, da je mnogo gnjilega. Pred domačimi delavci imajo tuji prednost. Vsi skupaj pa so tako slabo plačani, da komaj za vsakdanje potrebe zaslužijo. Gorenjski kmetje so se veselili, da bodo vsaj pri vožnji kaj zaslužili, pa podjetnik vseh del je poklical necega žida iz Galicije s 36 konji, in domači so bili naenkrat ob zaslužek. Kljub temu, da je naš vrli drž. poslanec g. Pogačnik vse te krivice v državnem zboru želez. ministru očital, se je ta na prav lep način izrezal, češ, da Gorenjci niso zmožni za tako vožnjo, ker imajo preslabo živino in še slabeje vozove, tudi živine imajo samo toliko, kolikor jo rabijo pri svojem gospodarstvu.

Ker se je gorenjskim možem vse to vendar predebalo zdelo, zbrali so se v nedeljo 24. nov. na zaupnem shodu na Jesenicah, da se posvetujejo o teh zadevah. Udeležili so se posvetovanja župani ali zastopniki sosednjih županstev in do 50 zavednih gorenjskih mož. O krivicah, ki se godé domačinom, o Pogačnikovi interpelaciji in ministrovem odgovoru je poročal jeseniški g. kaplan Škerjanec, ki je gorenjskim možem še v spominu izza Bornovih časov, ko se je šlo za gorenjske planine, in je on prvi začel navduševati kmete, naj ne odstopijo kar tako od svojih pašnikov. Navduševal je zbrane može k vztrajnosti in slogi, ker edino na ta način se bo mogoče ustavljati tujemu navalu. Končno predlaga, naj možje, na shodu zbrani, protestirajo zoper dosedanje postopanje in zahtevajo vožnjo nazaj. Samo navzoči Jeseničani postavijo lahko 100 parov vozne živine, so-

sednje občine pa 200 parov. G. župnik Šinkovec je posebno povdarjal edinost, ker nasprotniki se bodo ustrašili pogumnega nastopa in bodo skušali može razcepiti. Na njegov predlog se precej voli pet mož s predsednikom L. Balohom, ki bodo zastopali voznike. Dovški župan g. Janša, ki je bil predsednik shoda, in brezniški župan g. Kržišnik obljubita oba pomoč. Isto so pismeno storili vsi sosednji župani. Sklepi shoda so se poslali 30 gorenjskim županstvom s prošnjo, naj tudi ta opomni žel. ministerstvo, da je zavezano v prvi vrsti ozirati se na domačine, in da imajo Gorenjci dovolj boljše vozne živine kot poljski židje. Županstva, na noge!

Gorje pri Bledu. Naše kmetijsko društvo se je te dni s svojo prodajalno in vso zalogo preselilo iz pretesnih prostorov bralnega društva v novo, lepo, enonadstropno hišo, ki jo je letos sezidala tukajšnja hranilnica in posojilnica in vse spodnje prostore — pritličje in kleti — oddala zadrugi v najem. Vsi gorjanski zadružani in svedci z veseljem gledamo ta sad prave vzajemnosti. Nasprotniki nas še vedno gledajo po strani — kako bi nas še in še uščipnili. Naj le ščipljejo in ščipljejo, kakor jim drago — bomo še bolj urni in vzdramljeni. — Svedci, le mirno pa pogumno vrtajmo naprej, saj vemo, da imamo mi združeni gotovo iste pravice, kakor en sam denarni magnat. — Še nekaj! Sv. Miklavž je letošnje leto našim šolakim otrokom napravil posebno veselje. Do 30 revnejših otrok je obdaril z raznovrstno obleko. Veliko ni prinesel, pa to, kar je podaril, bo prav prišlo ubogim otrokom zdaj, ko mrzla zima trka na vrata. Do danes smo imeli najlepše vreme, ki si ga moremo misliti v tem času — jasno, gorko, solnce dan da dan, brez megle, brez snega. — Pred par dnevi še smo prinesli s sprehoda trobentice — zdaj pa, ko to pišem, sneži kakor za stavo.

Politični razgled.

Vseučilišče v Ljubljani. To vprašanje je zadnje tedne v vseh slovenskih pokrajinah, kakor tudi med slovensko visokošolsko mladino na dnevnem redu. Na stotine občin in raznih društev je doposlalo svoje prošnje naučnemu ministerstvu in poslanski zbornici za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. Pač je to veselo znamenje zavednosti, ki živi in se razvija v vseh slojih naroda slovenskega, ter nepobiten dokaz nujne potrebe, da vlada postavi tudi slovenski straži Avstrijske države temelj najvišji izobražbi in ognjišče avstrijskemu domoljubju. Vršili so se znameniti manifestacijski shodi. V Ljubljani je bil v »Mestnem Domu« 1. decembra sijajen shod, na katerem je bilo navzočih kakih 2000 oseb. Priprost delavec je stal peleg odličnega gospoda; vse pa je družila ena misel, ena zahteva, naj vlada da

našemu narodu pravico ter mu odpre pot do najvišje izobrazbe, naj mu dovoli vseučilišče. Navzoči so bili mnogi državni in deželni poslanci, občinski svetniki in zavedni okoličani. Isti dan sta bila dobro obiskana shoda pri Devici Mariji v Polju in na Dobrovi, ki sta tudi protestirala proti dr. Tavčarjevemu govoru. V Pragi je bil shod za slovensko in rusinsko vseučilišče. Glavni govornik je bil doktor Herold. Vseučilišče — je dejal med drugim — je potrebno kot kulturno ognjišče na jugu monarhije. Jugoslovani so močan steber države, edini, ki še goje in vzdržujejo svobodnega duha avstrijskega domoljublja. Če se ta duh sedaj zatre, se ne bo nikdar več vzbudil. K shodu so prišli tudi jugoslovanski poslanci. Velik vtis je naredil govor dr. Žitnikov. Govoril je o teritorialnem pomenu vseučilišča v Ljubljani. Kakor so Čehi trdnjava Avstrije proti severu, tako so Jugoslovani proti jugu. S svojimi prsi ščitijo državo, a žanjejo za to le nevaležnost in boriti se morajo v parlamentu za najbolj prvotne pravice svojega naroda.

Vseučiliška razprava v zbornici. Jugoslovanski poslanci vseh strank soglasno z rusinskimi so sklenili, da zapostavijo svoj nujni predlog gledé vseučilišča v Ljubljani edino le za razpravo o kmečkih zadrugah. Potem so še toliko odnehali, da so dali prednost še prvemu branju začasnega proračuna. Ker vlada sama ni bila nič kaj vneta za razpravo o zadrugah, je nakrat prišla na vrsto razprava o vseučilišču. Zgodilo se je torej tako, kakor je od začetka predlagal dr. Šusteršič. Rusini so začasno odstopili od svojega predloga. Poljaki so sklenili glasovati zoper nujnost našega predloga. Čas za razpravo našega vseučilišča je bil skrajno neugoden. V petek 6. dec. se je začela razprava. Prvi je govoril prvi predlagatelj dr. Šusteršič. Med govorom so ga zlasti od začetka neprenehoma motili Vsenemci; posebno pa se je odlikoval Stein, ki je kričal, naj govori liberalen Slovenec, ne pa klerikalec. Poudarjal je govornik, da so Slovenci dovolili, naj se odkaze predlog brez prvega branja naučnemu odseku, a so pri tem zadeli na odpor pri levici. Naglašal je, da so razne vlade zapirale pot na najvišji dvor odposlanstvu kranjskega deželnega zbora, ki bi cesarju predložilo prošnjo za ustanovitev vseučilišča. Vsi sloji jugoslovanskega prebivalstva nujno želé ustanovitve vseučilišča, ki naj bi služilo interesom jugoslovanskega prebivalstva in državi. Govornik je obžaloval, da si morajo Slovenci potem političnega boja priboriti, kar jim pristojno po navadnem pravu. Nepravilno je, da nimajo vse dežele južno od Gradca nobenega vseučilišča. Tako ravnanje proti ljudstvu, ki je bilo vedno zvesto svojemu cesarju, ni pravo. Laž je, kdor trdi, da naš narod ni sposoben za vseučilišče, da je »inferiorena«. Naučni minister Hartel se je neugodno izrekel o vseučilišču. Čes, da je težavno ustanavljati vseučilišča za manjše kulturne kroge. Okoli osme ure se je glasovalo. Ker so bili za nujnost samo slov.-hrvaški, češki in rusinski poslanci, dva socijalna demokrata in štirje češki veleposestniki, je bila nujnost odklonjena. — Zbornici še vedno preti nevarnost razpusta. Od dne do dne se razmere zapletajo; v ospredju je vedno češko-nemški prepir. Mnogim se utrjuje misel, da radikali na levi in desni z na-

menom delajo na to, da vlada razpusti državni zbor in razpiše nove volitve; upajo namreč dobiti še drugih moči za svoje stranke. Istina je, da v zbornici ni nikakega reda in resne, trezne nasvete z brezobzirno samozavestjo zavračajo radikalni življi. Ker je vlada spoznala, da s proračunom za celo prihodje leto ne bo nič, je finančni minister Böhm-Bawerk predložil zbornici trimesečni proračunski provizorij (začasni proračun). Trgovinski minister Call je predložil načrt glede dopolnitve in premembe obrtnega reda, dalje načrt, s katerim se deloma preminja določba glede nedeljskega počitka v obrtih. Zasedanje bo trajalo bržkone do 18. dec. Reši se proračunski provizorij, sprememba obrtnega reda in kmečke zadruge, ki so že deset let na dnevnem redu 10. dec utegnejo biti sklicani deželni zbori.

Volka ni več. Vsenemški kričač Wolf je odložil svoj deželno- in državnozbornski mandat. Dvo-bojeval se je s prof. Seidlom, menda zaradi njegove soproge. Ta človek je upil, da morajo Vsenemci braniti proti nemoralnim klerikalcem čast svojih ženâ in hčerâ; sedaj se je pa sam politično zadušil v nenravni aferi. V parlamentarnih krogih je ta korak vzbudil veliko pozornost. — Za nujnost znanih predlogov proti kongregacijam so z Vsenemci glasovali tudi psevdoliberalci, ki kakor sploh vse stranke liberalcev, poznajo svobodo le zase, t. j. za žide. Zanimivo pa je, kako se zdaj zagovarjajo. Pravijo, da so res prekoračile stvarno polje in da jih niso vodila 'svobodnjaška' načela; obžalujejo, da je prišlo ob tej priliki do napadov na katoliško cerkev. Izjavljajo, da je razprava imela le namen ovirati zbornično delo. Da kaj takega priznajo, je že precej; naš »Narod« tega niti od daleč ni zmožen.

Katoliško vseučilišče v Solnogradu. Zadnja škofovska konferenca na Dunaju je sklenila: 1) V proslavo novega stoletja in v zahvalo za milosti svetega leta naj se ustanovi svobodno katoliško vseučilišče in sicer v Solnogradu. 2) Pri sv. Stolici se za to takoj zaprosi potrjenja po načrtu, kakor ga odobri škofovski odbor. 3) Po dobljeni odobritvi se pošlje duhovnikom okrožnica in vernikom skupno pastirsko pismo.

Hrvaška opostetja je pri zadnjih deželno-zbornskih volitvah tudi zato izgubila dokaj mandatov, ker se plemstvo in duhovništvo premalo zaveda svojih dolžnosti. Hrvaško duhovništvo je bilo v svoji veliki večini vedno domoljubno in njemu je pripisovati, da se je med narodom vzdržala prava narodna samozavest. Žal, da se je v novejšem času tudi v tem stanu našlo nekaj mažaronskih privrženecv, ki so prestopili v mažaronsko družbo.

Bruseljski mestni zastop je storil zelo umesten in času primeren sklep. Poskrbel je za starost svojih poduradnikov in delavcev, ki dosedaj še niso imeli pravice do pokojnine. Sklenil je svoje uslužbence zavarovati za slučaj starosti pri državni zavarovalnici. Zavarovanci plačajo na mesec po en frank, mesto kot zavarovalec pa po dva franka za vsakega. Na ta način ima najnižji delavec, če stopi v službo z 20. letom, po dovršenem 60. letu pravico do letne rente 411 frankov, po dovršenem 65. letu pa do rente 714 frankov.

Francoska poslanska zbornica je brez debate sprejela načrt zakona, ki določa, da v bodoče

v mirnem času nad člani francoske armade vojaška sodišča razsojajo samo v strogo službenih zadevah; druge stvari pridejo v bodoče pred civilna sodišča.

Rumunski prestolonaslednik princ Ferdinand se baje iz zdravstvenih razlogov odpove prestolonasledstvu v korist svojemu osemletnemu sinu princu Karolu. Govori se tudi o ločitvi princa Ferdinanda od princezinje Marije, ker se je med njima pojavilo veliko nasprotje.

Turški sułtan pošlje državam, ki so po berlinski pogodbi vezane, čuvati nad Turčijo in njenimi obljubami, okrožnico, v kateri pojasni, da ima dobro voljo storiti, kar tirjajo od njega, a ima v to svrhu premalo miru in denarja. Zato mora z vsô odločnostjo zahtevati, da se vlesilo ne mešajo v notranje zadeve Turčije in finančne državne nezgode. Naj mu rajši pomagajo, da dobi potrebnega posojila, potem bo brž vse v redu. Tako drzen korak bo pač razun Nemčije in Anglije težko ugajal kakšni velevlasti.

Roosevelt, novi predsednik severoameriških Zveznih držav, zahteva zakon, ki prepove anarhistom nadaljuje bivanje v Zveznih državah. Vsi taki elementi se morajo s silo pregnati tja, odkoder so prišli. Posebno strogo treba paziti na priseljence, da se po njih ne vtihotapi nova zalega teh družbi nevarnih ljudi. Poostriti se morajo tudi kazni za anarhističke zločince, ki brezuspešno napadajo predsednika ali podpredsednika. Bo-li to kaj izdalo? — Person, zastopnik Burov, mu je v imenu Krügerjevem izročil formalno prošnjo za posredovanje. — Hamilton, generalni šef angleške armade, je že v Kapstadtu. Smatrajo ga za naslednika Kltschenerju, ki v kratkem vloži ostavko.

Rasmerje med Vatikanom in Kvirinalom (državno in cerkveno oblastjo) se je glasom najnovejših poročil iz Rima ielo nekoliko boljati v zadnjem času. Od leta 1870. ni noben duhovnik prekoračil praga zunanjega ministerstva; zadnji čas pa je obiskalo — seve z vednostjo sv. očeta — zunanjega ministra več škofov.

Parlamentu na Dunaju¹ kar hoče udariti zadnja ura. Čuie se, da imajo merodajni krogi že izdelano novo ustavo, po kateri se število poslancev zmanjša, poslovni red pa tako poostri, da bo nemogoča vsaka obstrukcija.

Slovenski novičar.

»Slovanski centrum« svojemu načelniku. »Slovanski centrum« je imel sejo, v kateri je klub soglasno izrazil svojemu načelniku dr. Šusteršiču najtoplejo zahvalo za njegov stvarni in odločni nastop povodom razprave o jugoslovanskem vseučilišču in obenem najodločneje zavrnil neosnovane, vsak parlamentarizem zasmehujoče, osebne, svobodo govora krateče, nečuvne napade na njegovo osebo.

Sijajen shod dr. Šusteršiča je bil dne 15. decembra v dvorani »Katoliškega doma« v Ljubljani. Zlasti iz

Ljubljanske okolice je prihitelo mnogo volivcev poslušat svojega poslanca iz pete kurije. Videlo se je, da so liberalci z vso svojo gonjo proti voditelju katoliško-narodne stranke dosegli le to, da je njegova beseda tem vplivnejša in odločilnejša. Opisal je natančno vso državnozbornsko akcijo za ljubljansko vseučilišče, pri čemer se je liberalno počenjanje pokazalo v kričečih barvah. Ker je »Narod« pisal, da se je hotel dr. Šusteršič z govorom o vseučilišču »rehabilitirati« v zbornici, je vprašal dr. Šusteršič volivce: »Ali naj odstopim?« »Nikdar«, je zagromel ves zbor. »Ali se mi je treba rehabilitirati?« »Nikakor, ne!« je bil glasni odgovor. Dr. Šusteršič je rekel: »Če jih je izmed 38.000 mojih volivcev le 100, ki zahtevajo, da naj odstopim, pa odstopim.« — »Ni jih!« je zaklical ves zbor. Z ogorčenjem so vzeli volivci na znanje, da je dr. Tavčar v kongregacijski debati govoril o slovenskem narodu, ter se smejali dr. Ferjančičevi konsumni modrosti. Navdušeno so pritrjevali zborovalci poslancu, ko je zahteval, da se naj ozdravi državni zbor z vpeljavo splošne, enake in direktne volivne pravice. K sklepu sta se sprejeli na predlog dr. Lampetov sledeči resoluciji: 1. »Volivci dr. Šusteršičevi izrekajo svojemu poslancu popolno zaupanje in zahvalo za njegovo delovanje. Zahvaljujejo ga za njegov nastop v debati o vseučilišču in odločno zavračajo liberalne napade na njegovo osebo, kakor tudi, da se je v to vprašanje iz gole strasti zaneslo strankarstvo, ki je vsej akciji samo škodovalo. Čim bolj bodo liberalci napadali dr. Šusteršiča, tem ožje bomo katoliško-narodni in krščansko-socialni volivci združeni z njim.« — 2. »Najodločneje protestiramo proti govoru dr. Tavčarja v državnem zboru. Njegovo trditev o »inferiornosti« slovenskega naroda zavračamo kot grdo neresnico. Dr. Tavčar nima nobene pravice, govoriti o slovenskem ljudstvu, ker dela proti njegovim koristim. Hkrati zavračamo napade dr. Tavčarjeve na katoliško cerkev. Če hoče dr. Tavčar kaj reformirati, naj počedi v vrstah svoje lastne stranke!«

Umrli je v Gorici dne 1. t. m. g. Andrej Kragelj, profesor na tamošnjem gimnaziju. Pokojnik je dosegel dobo 48 let. Služboval je v Ljubljani, Kočevju in Gorici. Pošteno njegovo srce se je odvracalo od gnusnega slovenskega liberalizma. Bil je delaven tudi kot pisatelj. N. p. v. m.!

Župnija Mavčiče pri Kranju je podeljena č. g. Valentinu Klobušu, kuratu na Slapu na Vipavskem.

V mašnika posvečena sta bila v Kamniku častita gg. Vincencij Kunstel in Pij Žančar iz frančiškanskega reda. — P. Vincencij bo obhajal slovesno novo mašo 4. adventno nedeljo v samostanski cerkvi v Kamniku, P. Pij isti dan v Trzinu.

Umrli je župnik in slovenski pisatelj gosp. Fran Marešič na Lipoglavem. N. v. m. p.!

Duhovne vaje na Gočah. Duhovne vaje samo za može in mladeniče pričele se bodo na Gočah pri Vipavi 26 t. m. popoldne ob pol 3. uri. Vodil bo pobožnost č. g. Fr. Kitak. V nedeljo 29. dec. pop. bo slovesen sklep.

Kranjski deželni zbor bode sklican ali koncem tekočega meseca ali pa 4. januarja leta 1902 h kratkemu zasedanju.

Stolnica ljubljanska sv. Nikolaja, ki je bila zidana od leta 1701 do 1706, se bo za slovesno praznovanje dvestoletnice znotraj vsa temeljito prenovila.

V Šturji na Vipavskem je pri občinskih volitvah v vseh treh razredih s glasno zmagala katoliško-narodna stranka. Iz te volitve naj si »Učiteljski Tovariš«, ki je trdil, da je na zavednem Vipavskem v deželnozbornskih volitvah zmagala liberalna stranka, — kar seveda ni bilo res, — posname nauk: Klerikalci se napredka ne bojijo, ker vedo, da bodo tem lepše in odločneje zmagovali, čim več bo ljudstvo bralo in v izobraženosti napredovalo. — Živela katoliško-narodna zavest! Na Vipavskem se čedalje bolj dani.

Častno svetinjo za 40letno službovanje je priznal dež. predsednik nadučitelju na Dobrovi pri Ljubljani, g. Matiju Rantu.

Visoka odlikovanja. Prečastitega g. Jern. Voħa, konzistor. svetnika lavantinskega škofijstva, dekana in nadžupnika v Konjicah, je cesar imenoval kanonikom lavantinskega stolnega kapitlja. Za čast božjo in svoj narod neumorno delujočemu preč. g. kanoniku naše najiskrenejše čestitke! — Preč. g. hišnega prelata sv. očeta, ravnatelja lavantinskega duh. semenišča, kanonika Karola Hribovska je cesar imenoval stolnim dekanom lavantinskega stolnega kapitlja. Na mnoga leta! — Preč. gosp. stolni prošt v Mariboru Lovrenc Herg je postal valed imenovanja sv. očeta »Protonotarius Apostolicus«. Udane naše čestitke!

Ogenj v Srednji vasi. Iz Bohinja se poroča: Pred kratkim je nastal ogenj v hiši kmetijskega društva. Zapazili so ga ljudje, ki so šli zjutraj k maši. Strah je bil velik, vendar se je posrečilo ogenj zadušiti. Škode je precej na blagu, katero bo pa dobilo društvo povrnjeno, ker je dobro zavarovano. Kako je ogenj nastal, ni znano.

Ogenj je 2. t. m. zjutraj vpelel posestnici Mar Pibernik v Sv. Križu pri Kamniku pod, žitnico in

in streho na hiši z vso zalogo. — Škodo cenijo na 2400 K, zavarovana je bila za 1100 K.

V zalogi ima „krščansko-soc. zveza“ še nekaj izvodov: 1. Črne bukve k mečkemu stanu. — Jedro kmečkega vprašanja. Spisal d. J. E. Krek. Izvod 1 K. — 2. Obresti v socialnem oziru. Spisal + Ivan Belec. Izvod 10 h. — 3. »Socializem«, spisal dr. J. Ev. Krek. Vezan v izvirne platnice izvod po 6 K 50 h.

Jožef Pavlič iz Podlonka, o katerem so poročali časopisi, da ga je poškodovalo deblo, je sedaj v bolnišnici in se veliko bolje počuti. Rana je bila velika in se ni hotela zarasti; potem so pa zdravniki svetovali, da naj kupi kos kože od živega človeka in mu jo bodo prišili na rano, da se mu bo zarastla. In res, nek Dalmatincec se je ponudil, da mu je pripravljen za 10 gld. dati toliko kože. Dal se je operirati in sedaj že nosi Jožef Pavlič Dalmatinčevo kožo na sebi. Usmiljenke mu obetajo, da bo sedaj znal tudi dalmatinsko govoriti. Sam pa ne verjame, češ, da še vedno ne zna nobene besede, dasi že precej časa nosi kožo Dalmatinca.

Loterija za namene Salezijancev. Konec leta, 30. t. m., se mora vršiti žrebanje efektne loterije za »odgojevališče zanemarjene mladine«. Ker je še mnogo srečk nerazprodanih, bode loterijski odbor še poskušal jih zadnje dni pred žrebanjem po mestu razpečati. Ob enem prosi odbor dobrotnike, naj do brotno naklonijo kake dobitke za to loterijo. Odborovemu pooblaščenцу, ki bode raznašal srečke, blagovolite izročiti tudi primernih dobitkov. Vsem do brotnikom toplo priporočamo to zadevo. Odbor.

V Kino sta se podala iz ljubljanskega frančiškanskega samostana č. P. Baptista Turk in brat Urban Zelè. Iz Genue se na ladiji odpeljeta s škofom, ki je bil nedavno v Ljubljani, in z drugimi misijonarji in redovnicami na Kineško. P. Baptista je rojen v Topliški župniji in je bil v četrtem letu bogoslovja, mož izglednega obnašanja, ki se poda iz najčistejših verskih nagibov v deželo paganov. Brat Urban je rojen v Slavini, je bil cerkvenik na Trsatu, nazadnje v Ljubljani. Bog ju varuj in čuvaj!

Drobtine.

Skupni pastirski list so izdali avstrijski škofje, ki se se sedaj ob predbožičnih nedeljah bere in tolmači vernikom z lece. Peča se zlasti z gibanjem »proč od Rima« in sredstvi proti temu gibanju. — Upajmo, da bo mirna, a odločna beseda cerkvenih nadpastirjev marsikateremu zaslepljencu odprla oči!

Morilec svoje žene Francič na potu iz Amerike v Evropo. Morilec svoje žene Franci Francič je sedaj

na neprostovljni poti iz Amerike v Evropo. Peljejo ga na parniku »Graf Waldersee«. Zadnji čas je bil zaprt v jolietških zaporih. Kakor je našim čitateljem že znano, je bil Francič v Novem mestu v preiskovalnem zaporu, ker je bil na sumu, da je umoril svojo ženo. Iz preiskovalnega zapora v Novem mestu pa se je Franciču posrečilo v družbi petih jetnikov ulti in jo popihati v Ameriko. Ondi si je Francič nadel več ptujih imen kakor: Grasselter, August Grassfeld, Smith i. t. d. in nihče bi ne vedel zanj, da ni prišel ondi uganjati raznih nerodnosti. V Jolietu je z imenom Grassfeld »popravlil« ček iz treh na trinajst dolarjev in tako osleparil našega rojaka Horvata za deset dolarjev. Ko so mu v Jolietu postala prevroča tla, jo je odkuril v Indianapolis, ker je na stanovanju, — kamor se je nastanil — takoj zmanjkalo več rojakom 118 dolarjev gotovine, harmonike in več vrednostnih predmetov. Falfificiranje čeka ga je dalo pravici v roke. Ko ga je spremljal detektiv iz Indianapolisa v Joliet, mu je skušal v Chicago pobegniti, toda streljanje iz revolverja ga je uverilo takoj da se ne bo dalo tako izmuzniti, kakor iz novomeških ječ. Ko je bil Francič v jolietški ječi, so izvedeli zanj tudi avstrijske oblasti in izposlovale, da pride pred novomeške porotnike. Francič je sam privolil, da ga pošljejo domov, dejal je: »če bi se branil, bi mislili, da sem kriv, dobili bi me pa tako ali tako, čeprav kasneje«. Francič bode še-le tekoči mesec dopolnil 24. leto. Oženil se je, ko je bil 18 let star. Zena njegova je bila tedaj stara 17 let. Francič še vedno taji, da bi bil ženo ustrelil. Pobegnil je preko Gorjancev v Zagreb, potem pa preko Ogrskega in Dunaja.

Barnum in Bailey v Parizu. Tudi Parizu ni pri zanesel Barnum in Bailey. Vsak prazen prostor v Parizu ima te dni znane lepake; časopisi so z reklamnimi noticami preplavljeni in vsak Parižan ve, koliko sto in sto zveri, umetnikov, slug in delavcev se vsak večer predstavlja. V nečem je pa Pariz Barnum in Baileyja prekosil: velika slavnostna dvorana svetovne razstave, ki obsega prostor za nad 15.000 gledalcev in v kateri Barnum igra, ni bila še popolnoma napolnjena.

Žabe. Po najnovejših podatkih potrebujejo v Združenih državah severne Amerike dva milijona žab. To število se ceni na 150.000 dolarjev ali 352.000 gld. V teh deželah se potrebuje petkrat toliko žab, kakor v Franciji, kjer jih največ pojedjo izmed vseh evropskih držav. Ker v Ameriki ne zadostujejo žabe, ki so v jezerih in drugih vodah, jih na umeten način izrežajo. Največja taka žabja farma je v Trent slapu.

**Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne
2. januarija 1902 zvečer.**

Tržne cene v Ljubljani

od dne 24. nov. do dne 30. nov.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	30	Pšenična m. 100 kg.	28	20
„ II. „	1	10	Koruzna „	16	40
„ III. „	1	—	Ajdova „	28	—
Telečje meso „	1	30	Fitol, liter „	—	30
Prasičje „ sveže	1	50	Grab, „	—	50
„ „ prek.	1	70	Leča, „	—	20
Kostrunovo meso „	—	80	Kaša, „	—	20
Maslo „	2	40	Ričet, „	—	—
Surovo maslo „	2	—	Pšenica „ 100 kg	19	—
Mast prašičja „	1	50	Rž „	15	—
Slanina sveža „	1	30	Ječmen „	13	20
„ prekajena „	1	60	Oves „	16	—
Salo „	1	30	Ajda „	14	—
Jajce, jedno „	—	10	Proso, belo, „	16	—
Mleko, liter „	—	20	„ navadno „	15	—
Smetana liter „	—	80	Koruz „	13	40
Med „ kg	—	80	Krompir „	4	20
Krompir „	—	—	Drva, trda, seženj	9	20
Piščanec „	1	30	„ mehka, „	6	—
Golob „	—	40	Seno, 100 kg „	6	40
Raca „	—	—	Slama, „	7	—
Gos „	—	—	Stelja „	—	—

Loterijske srečke.

Dunaj, 7. decembra	72	66	16	53	2
Gradec, 7. decembra	64	70	32	66	44
Lina, 14. decembra	90	27	50	46	55
Trst, 14. decembra	68	42	36	14	21

Zahvala.

Podpisani **Marko Ljubič** iz Volavlj Štev. 29. okraj Litija zavaroval sem hišo in gospodarsko poslopje za 1400 K pri domači Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani. Dne 20. novembra mi je uničil požar pri Vzajemni zavarovana poslopja in se mi je zavarovalnina danes lojalno v celoti svoti izplačala. Za točno in naglo izplačilo se Vzajemni zavarovalnici lepó zahvaljujem in jo prav gorko priporočam vsem, ki hočejo zavarovati svoje imetje, pri domači zavarovalnici.

Volavlj, dne 24. novembra 1901.

Marko Ljubič
podpisal **Gale m. p.**

Ob podpisane županstva se uradno potrjuje.

Županstvo Trebeljevo, dne 24. novembra 1901.

L. S. **Josip Gale**, župan m. p.

464

Pouk

1

v krojnem risanju (Schnittzeichnen) in
praktičnem izdelovanju oblek

daje **Fani Komar**, oblast. konc. učni zavod
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 26.

Modni salon.

Sprejemajo se gospodično tudi na hrano in stanovanje.

Javno naznanilo.

Ostalo zimsko gvančno blago prodaja se pod ceno zaradi primanjkanja prostora

Pri Miklavžu

Ljubljana Medene ulice.

Prostor se rabi za spomladno
blago. 460 (2—1)

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke Popravila

L. Mikusch
tovarna izdelav
Ljubljana, Mostiška

(16—1)

Vrtnarski učenec

se takoj sprejme pri
Luka Tomšič

v Ljubljani Erjavčeva cesta 9.
462 (2—1)

Koverta s firmo

vizitnice in

trgovske račune
priporoča

Katol. tiskarna

Ne iz Brna, Jegerndorfa,
Gradca itd. ampak iz

Ljubljane

Špitalske ulice št. 5

od

R. Miklauc-a

naročate gospodi krojači suknene vzorce, štof kamgarn, ševijot, hlačevine in podlage, kjer je omenjeno 5% do 10% cenejši, kakor povsod drugej. Uredil je veliko sukneno pošiljateljsko trgovino in razpošilja na tisoče vzorcev pa samo na gospode krojače, kateri tudi resno blago naročajo. Priznana je od velikih krojačev, kateri so poprej drugej in iz drugih krajev naročali, da je resnica in tudi lažje izhajajo. Toraj kdor želi z omenjeno tvrdko v kupčijsko zvezo stopiti, naj najzadnje do 15. prosinca, ker se bodo v tem času novi letni vzorci delali. 461 (2—1)

O novem letu je najlepša prilika si cenejšega založnika izbrati.

Srečke za, toplotne sobe.

Glavni dobitek

kron 40.000 vrednosti.

Žrebanje

nepreklicno

16. januarija 1902

454 (3—2)

Srečki po 1 K priporoča J. C. Mayer v Ljubljani.

Zobozdravniški in * * tehnični atelje.

Ruvanje zob s kloretilom, dušikovim oxydulom (Luftgas) itd. — Plombiranje zob z zlatom, porcelanom in drugimi sredstvi. — Zlate krone in sponse, zobovja iz kavčuka, aluminija in zlata.

426 6—6 **Zobozdravnik**

Dr. Rado Frlan

Ljubljana, Špitalske ulice 7. I.

Ordinira od 9. — 12. ure, od 1. — 6 ure. Za uboge brezplačno ruvanje zob od 8. — 9. ure zjutraj.

Trgovina z železnino

Andr. Druškoviča naslednik

VAL. GOLOB

Mestni trg 10 Ljubljana Mestni trg 10
priporoča poljedelske stroje, 305 (20—16)

mlatilnice in slamoreznice,

najboljše tovarne, močne pluge, roman in portland cement, štorje in središnji mlet, nepremočljive plošče za vozove, peči, štedilnike nove vrste, tehnične, uteže, mesoreznice, gumnate cevi, pipe, ventile in drugo opravilo za gostilničarje, velika zaloga kuhinjske posode, vsakovrstne električne varjene verige, vsakovrstno orodje in sploh vse v to stroko spadajoče predmete po ugodnih cenah. — Velika izbira pristno pozlačenih nagrobnih križev.

Ceniki križev na zahtevanje brezplačno!

Otvorjenje nove gvantne trgovine

pri Kranjci

zraven loterije v Lingerjevih ulicah.

V zalogi bode vedno

lepo blago za ženske obleke

kakor volneno, saten (cajg) kambrik, porhet vseh vrstah, zelena, rumena, in belopisana švajcarska kotonina, rujava, bela kotonina, tudi ta široka za rjuhe, različna podlaga za podšive, cvilih za madrace, mizni prtji, serveti, obrisalke, žepne rute i. t. d.

Novosti v volnenih, svilnatih, polsvilnatih rutah in šerp, ogrinjalke in kocke v vseh barvah. Domači izdelek odej (kovtrov), konjske plahte, koci, gorenjski in ogerski.

Zaloga raznovrstnega štofa, sukna, in kamgarna i. dr. 450 (2—2)

Zimske volnene in pavolnate jopce, srajce, hlače za moške in ženske.

Cena najnižja in zanesljiva, poštena postrežba.

Bohinjski sir

letošnji najboljše kakovosti, kakor ga je izdeloval od deželnega odbora najeti Švicar g. Sieber, ima na prodaj kmetijsko društvo v Srednji vasi pri Bohinju 449 (3—3)

Zaradi gospodarjeve smrti

daje se v najem

mlin in žaga.

Vse je v najboljšem stanu in na močni vodi blizu Ljubljane. Kje, se poizve v upravnisti tega lista. 446 (3—3)

Trgovina z manufakturnim blagom pri sv.

Cirila

Metodu

na Pogačarjevem trgu v Ljubljani.

Prosim, pazite namoje table, kjer sta lepo naslikana sveta

Ciril

Metod

Prevažno naznanilo čitateljem „Domoljubovim“.

Čast mi je naznaniti sl. občinstvu, da moja trgovina z manufakturnim in kmečkim blagom 463 (3—1)

pri sv. Cirilu in Metodu

ni več v Lingerjevih ulicah, ampak preselil sem se v

lepo, svetlo prodajalnico na Pogačarjevem trgu nasproti molaricam,

kjer prodajam lepo svojo zalogo in dobro urejeno izbiro vsakovrstnega dobrega in trpežnega kmetijskega blaga po tovarniških cenah.

Ker celi dan sam delam ter imam vsled tega majhne stroške, kupujem pa vedno le frišno blago pri največjih tovarnah, možno mi je

prodajati ceneje, kakor kjerkoli drugod.

Spoštovanjem

Miroslav Robič.

DOMOLJUB.

List slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Letnik XV.

V LJUBLJANI 1902.

Stanje vlog 30. junija 1902:
blizu 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša
“prilika za štedenje!”

Denarni promet v letu 1901:
čez 23 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1902: 8,818.060 K 70 h. Denarni promet v l. 1901: 23,559.611 K 20 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. julija 1902.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Josip Jarc,
veleposestnik v Medvodah.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Kausehegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polju.

Ivan Kregar,
načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“

Karol Pollak,
tovarnar in posest. v Ljubljani.

Greg. Šlibar,
župnik na Rudniku,

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

KAZALO.

Pesmi:	Stran
Ob novem letu	9
Slava Leonu XIII.	49

Listek:		Stran
Jezuščkov odgovor	4,	20
K nam in mimo nas	6	
Don Bosko in njegovi zavodi	22	
Vsakdanje laži	24	
Meličevega Janeza voznja .	37	
Roparski napad pri Brezjah		
na Gorenjskem	39	
Kako se mi ženimo	41	
Čudodelni zid	52	
Lovski tat	68	
Iz zapiskov ljudskega prijatelja	69	
86, 102, 150, 164,	189	
Lov na Deweta	69	
Vesela aleluja	85	
Nekaj za post	87	
Na kvaterno sredo	101	
Klepetulja	116, 132	
Moč sv. rožnega venca	118	
V cerkvenem okrilju	200, 216	
Agitator	231, 245, 260, 378	
Čarovnik	293, 308	
Zaničevani ljudje	358, 341	
Otrokova molitev	358, 372	
V čuvajnici	373	

Kratke povesti in dogodbe:		Stran
Postni čas	62	
Narobe svet	84, 149	
Advokat	100	
General — ministrant	116	
Verujete li vi v Boga?	131	
Sv. stopnjice pri sv. Joštu nad		
Kranjem	157	
Volk in srnjak	357	

Uvodni članki, socialni itd.		Stran
Naprej zastave slave, Na boj		
junaška kri	1	
Kmetijske zadruge	3	
Naša zavarovalnica	17	
Oklofutani liberalci v kranj-		
skem deželnem zboru	18	
Imeniten dogodek v ces hiši .	46	
25-letnica papež. Leona XIII. .	50	
162, 178, 197, 215, 228, 252, .	258	
Nedeljski pogovori pri novem		
županu 62, 76, 107, 174, . . .	190	
207, 222,	254	
Liberalno sleparstvo	65	
Rojaki, pozor!	81	
Zakaj srednji stan propada? .	82	
Zdravo telo najboljše blago .	93	

	Stran
† Kardinal dr. Jakob Missia .	97
† Kardinal dr. Jakob Missia .	98
114, 130,	147
Ljudska knjižnica	108
Vlada in potresno posojilo .	113
Leonova oporoka	115
Dijaški dom v Celju	129
Krivi preroki	145
Na Šmarno goro	161
Skrb za izseljence	177
Boj v kranjskem dež. zboru .	192
Po deželnem zboru	209
Dve baklji	225
Združimo se	227
Na ljudski tabor v Ljubljano!	241
Na shod nopolit. društev . .	242
K sestanku naših nopolitičnih	
društev	257
Zborovanje nopolit. društev .	273
290, 310,	339
Pozor pred agenti!	277
Ljudski tabor — prepovedan .	289
Zbor zaupnikov katoliško-na-	
rodne stranke	305
Boj pijančevanju	306, 338
354,	370
Svoji k svojim!	321
Naš shod v Kostanjevici . . .	321
Liberalni tatovi	334
Rešimo mladino	337
Čujte, čujte, „Domoljub“ .	
dobi bratca	353
Novi škofovi zavodi	356
Predragi naročniki in bravci	
„Domoljuba“!	369

Dopisi:		Stran
10, 26, 43, 55, 70,	87	
105, 120, 135, 154, 166, 183 .		
202, 219, 234, 248, 265, 282 .		
296, 312, 328, 344, 361, 377 .		

Političen razgled:		Stran
7, 24, 41, 54, 66, 82		
104, 119, 134, 162, 162, 182 .		
195, 217, 229, 243, 263, 280 .		
294, 312, 327, 342, 358, 375 .		

Slovenski novičar:		Stran
12, 27, 45, 59, 75, 91		
108, 122, 140, 156, 170, 186 .		
205, 221, 236, 250, 247, 284 .		
299, 316, 311, 346, 364, 480 .		

Drobtinice:		Stran
15, 30, 47, 51, 78, 94		
157, 173, 189, 200, 270, 287 .		
301, 318, 334, 348, 365, 371 .		

Narodno gospodarstvo:	Stran
	253

Za smeh in kratek čas:		Stran
15, 31, 48, 63, 79, 95		
111, 124, 143, 159, 174, 191 .		
208, 224, 239, 256, 272, 287 .		
304, 319, 345, 349, 366, 383 .		

Razno:		Stran
Oklic	156	
Javna prošnja	155	
Naša slika	207	

Slike:		Stran
Ob novem letu	9	
„In detetu je bilo dano ime		
Jezus.“	25	
Nova cerkev pri Dev. Mariji		
v Polju	28	
Knez Ernst Windischgraetz .	40	
Knez Oton Windischgraetz in		
nadvojvodinja Elizabeta . . .	41	
Papež Leon XIII.	49	
Mreža angleških čuvajnic v		
Južni Afriki	72	
Prehod Burov čez žično ograjo		
ob angleški čuvajnici	73	
Ajdovec pri Žužemberku . . .	88	
Krokodilji lov	89	
† Kardinal dr. Jakob Missia .	105	
Delarey	121	
Kraljica majnikova	137	
Kardinal Missia na mrtvaškem .	153	
Španski kralj Alfonz XIII. v		
jahalnici	173	
Od bohinskega predora . . .	189	
Dva slovenska misijonarja na		
Kitajskem	201	
Žalostna Gora na Dolenjskem .	233	
Sveta Gora pri Gorici	268	
Angleški kralj Edvard VII. . .	231	
Avtomobil berlinske požarne		
brambe	313	
Glavni oltar pri sv. Jakobu v		
Ljubljani	329	
Škofovi zavodi v Šent Vidu		
nad Ljubljano	345	
Velesalska cerkev	360	
Jaslice	381	

Kot prava
dobrota

in potreba za vsako družino se
izkazuje vsak dan bolj uporaba

Kathreiner- Kneippove sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj se
ne pomišlja dalje uvesti to tečno
in zdravo pijačo.

Ni čistejše primesi in boljšega na-
domestila za zrnato kavo, kjer je ta
zdravniško prepovedana.

Kathreiner-Kneippova sladna kava
se dobiva pristna samo v izvirnih
zavočkah z varstveno znamko
»župnik Kneipp«. Odprto odtehtana
ali drugače zavita kava ni nikoli

Kathreinerjeva.